

CONFEGIR

Eugènia Massana

Març de 1997

Confegir

Eugènia Massana

Barcelona, Març de 1997

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Programa d'Informàtica Educativa

Índex

OBJECTIUS DEL PROGRAMA

PROCÉS D'INSTAL·LACIÓ

COM UTILITZAR EL PROGRAMA CONFEGIR

PROPOSTES EDUCATIVES: RUTES PER A TIPUS D'ALUMNES

MATERIAL PER ALGUNES ACTIVITATS

1- OBJECTIUS DEL PROGRAMA

El programa CONFEGIR està destinat a constituir un material més per a

l'aprenentatge de l'escriptura. Pel fet de resultar una eina informàtica, ofereix avantatges de feed-back immediat, d'estimulació i exercitació autònomes i per què no de motivació per a l'escriptura de paraules.

Per entendre'n la seva màxima utilitat cal remetre's al moment d'aprenentatge en què les grafies comencen a esdevenir significatives de manera que l'aprenent, jugant amb els signes, fa hipòtesis d'escriptura de paraules conegudes per ell. Després d'haver seleccionat, i seqüenciat correctament, cada una de les lletres de la làmina l'usuari rep l'afirmació d'aquella hipòtesi a través de la imatge corresponent a la paraula escrita.

D'aquesta manera s'estableix un joc d'escriptura de paraules per a desencadenar-ne el seu dibuix a la pantalla.

Quan s'està iniciant l'aprenentatge de l'escriptura sovint es perd el sentit de comunicació de contingut semàntic; amb aquest programa l'infant pot sentir-se atret per descobrir noves paraules i dibuixos evitant així la desconexió amb el seu últim objectiu: cada paraula que s'escriu té el seu corresponent contingut icònic.

El programa CONFEGIR omple un buit en el moment inicial lecto-escriptor quan l'aprenent, desitjós de jugar amb el què ha après, només compte amb l'adult per ratificar la validesa de la paraula que ell ha escrit. Amb CONFEGIR l'esforç del nen es projecte íntegrament en el fet de confegir correctament ja que a l'instant rep resposta i pot continuar treballant.

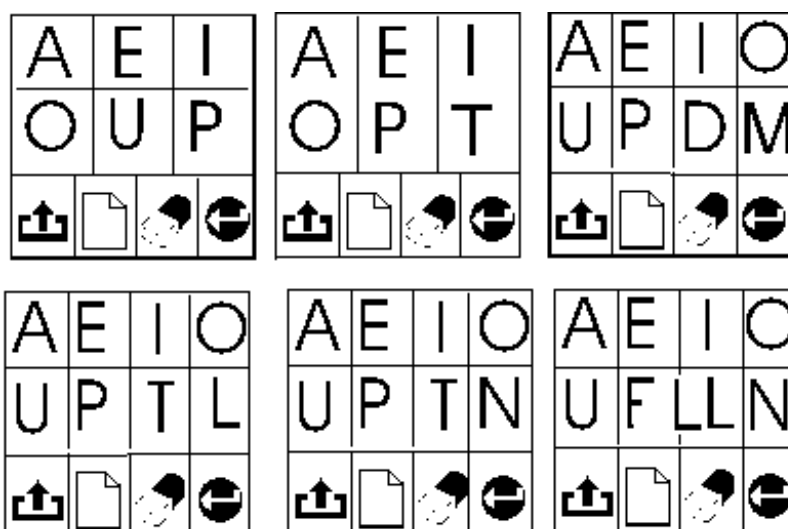
Aquest programa s'ha ideat en un inici com a part del programa Cuc de bola (que consta de 90 pantalles si s'hi inclou CONFEGIR:6 pantalles); però, pel tipus de procediments i objectius, el programa CONFEGIR té sentit com a material independent.

2- PROCÉS D'INSTAL·LACIÓ- PROCÉS D'INSTAL·LACIÓ

3- COM UTILITZAR EL PROGRAMA CONFEGIR

El programa CONFEGIR consta de sis làmines amb diferents combinacions de vocals i consonants -consonants que no comporten dubte en la lectura i l'escriptura-. Cada làmina està repetida per oferir a l'usuari els dos tipus de lletra: lligada i de pal (,A).

Aquestes són les combinacions:

Per treballar amb el programa, es col·loca la làmina desitjada damunt la tauleta i el nen ha de prémer les lletres, en l'ordre adequat, per a formar una paraula: a la pantalla van apareixent les lletres marcades i quan la paraula ja ha quedat escrita cal prémer el senyal de la fletxa per comunicar a l'ordinador que la paraula ja s'ha acabat d'escriure. Llavors si la paraula està ben escrita en surt el seu dibuix per la pantalla. En cas d'estar mal escrita per problemes de sons neutres, a sota la paraula hi apareix el model ben escrit; així, després de prémer la fletxa, el nen el pot copiar i desencadenar finalment l'aparició de la imatge. Si el que s'ha escrit no vol dir res llavors surt un interrogant. Aquesta pantalla de l'interrogant també apareix quan la paraula que s'ha escrit no està arxivada i per tant no té dibuix.

Els quatre símbols que s'usen a la part inferior de la làmina són per:

- anunciar l'acabament de paraula
- esborrar l'última lletra que s'ha escrit
- esborrar la pantalla i fer una altra paraula
- sortir del programa

A partir de cada làmina es poden fer aparèixer els dibuixos de totes les paraules possibles que acompleixin les condicions següents: 1. permeten ser plasmades a través d'un dibuix; i 2. que són del vocabulari de l'infant (però se n'exclouen els noms propis, les onomatopeies i els infantilismes). És clar que no es demana tampoc l'escriptura d'accents.

Les paraules de cada làmina són:

Làmina 1.

pa, pi, pou, paó, pop, pau, papà, peu, api, pipí, pipa, ou, popa, au, peó.

Làmina 2.

tap, pit, pot, pet, pati/patí, petó, pitó, pitet, tapa, pota, tip, patata, petita, petit, tió, tia, tapat, puput, més totes les paraules de la làmina 1.

Làmina 3.

dau, deu, demà, dia, mapa, mamà, poma, puma, mà, pam, pom, pomada, moda, més totes les paraules de la làmina 1.

Làmina 4.

nata, nota, nét/net, nit, nina, nena, ninot, nau, neu, niu, nou, panet, patinet, nen, pont, ona, pinta, punt, piano, poni, tinta, nap, pana, pena, pantà, eina, noi, noia, nan, més totes les paraules de les làmines 1 i 2.

Làmina 5.

plat, pala, pila, lupa, taula, teula, pol, pal, pèl, plou, oli, lila, ala, pla, ple, palau, pilota, pela, paleta, plata, talp, tulipa, aleta, pelut, pelat, tela, polit, pilot, puta, taló, teló, teulat, més totes les paraules de les làmines 1 i 2.

Làmina 6.

anell, llauna, lleó, llana, lluna, fill, filla, llufa, feina, all, ull, fulla, illa, olla, fi, lleona, allau, full, més les paraules de la làmina 4: nina, nena, nau, neu, niu, nou, nen, ona, eina, noi, noia, nan.

Els canvis que es proposen, referents a l'ortografia dels sons neutres, són els següents:

Lamina 1.

pepà, pipe, pope, ao.

Làmina 2.

pató, tape, pote, petata, petate, patate, patita, patite, petite, patit, tie, tepat, poput, més els canvis de la làmina 1.

Làmina 3.

dao, deo, damà, die, mape, memà, pome, pume, pumada, pumade, pomade, mode, més els canvis de la làmina 1.

Làmina 4.

nate, note, nine, nene, nao, neo, nio, penet, petinet, one, pinte, pianu, tinte, pene, pentà, eine, noie, poput.

Làmina 5.

pale, pile, lupe, taule, taole, taola, teola, teule, lile, ale, pelau, pelao, palao, pilote, pele, paleta, pelete, peleta, plate, tolipa, tulipe, tolipe, alete, elete, eleta, palut, palat, tele, pulit, pute, teolat, taulat, taolat, més tots els canvis de les làmines 1 i 2.

Làmina 6.

enell, llaune, llaone, llaona, llaó, llane, llune, fille, llufe, fulle, feine, ille, olle, (llaona), (llaone), lleone, allao, ellao, ellau, més els canvis de la làmina 4: nine, nene, nao, neo, nio, one, eine, noie.

SI CONFEGIR S'UTILITZA INDEPENDENTMENT DEL PROGRAMA CUC DE BOLA

Segons criteri del mestre i possibilitats materials i organitzatives, després de treballar amb aquest programa el nen pot realitzar altres feines directament relacionades amb les paraules trobades: buscar-les en un full preparat, escriure-les al costat del seu dibuix, pintar-ne la fotocòpia, etc. L'ideal després del treball a l'ordinador fóra que el nen rebés tots els dibuixos que ha fet sortir per la pantalla, però aquest procés encara actualment requereix un equip massa car.

Per cridar cada paquet de soft cal seleccionar les làmines independentment: si es vol la 1 n'hi ha prou amb marcar "1" un cop dins del programa; cridant-les cada una pel nº que tenen, i prement return, se'ns prepararà el paquet corresponent.

SI CONFEGIR S'UTILITZA DINS EL PROGRAMA CUC DE BOLAS

La distribució de les 6 pantalles del p.CONFEGIR dins de la segona graella del p.Cuc de bola respon al mateix criteri de seqüenciació de les lletres usat a aquest últim programa.

Si el mestre vol només treballar les pantalles de CONFEGIR n'hi haurà prou en cridar la segona graella i fer la selecció d'aquelles que interessi.

Si, el mestre, per rutes de reforç, de test, d'avaluació o d'estimulació vol incloure, dins la programació de pantalles alguna làmina de CONFEGIR la ha de marcar rosa com les altres i, d'acord amb l'ordre de col·locació al quadre, apareixeran les pantalles per utilitzar el p.CONFEGIR.

4- PROPOSTES EDUCATIVES: RUTES PER A TIPUS D'ALUMNES

Per a primers contactes amb el codi lecto-escriptor

Si en un centre es considera vàlid proporcionar als més petits un contacte fàcil i emocionant amb la mecànica i els signes de la lecto-escriptura, el p.CONFEGIR pot ser molt adequat.

El procés de treball consistiria en donar una cartolina amb una paraula (escrita en lletra de pal) que correspongués a la combinació de lletres de la làmina. El petit aprenent, després de prémer les lletres en l'ordre adequat, pot veure a la pantalla el significat d'aquell conjunt de lletres que ha escrit.

Treballar d'aquesta manera pot portar l'infant a assimilar algunes relacions so-
grafia sense cap esforç i fer un aprenentatge més global de la lecto-escriptura.

Per a infants que comencen a tenir alguna noció lecto-escriptora

L'infant que necessita un entorn estimulador per exercitar els seus pocs
coneixements lecto-escriptors, pot jugar amb la làmina 1 per començar, i anar
avançant a mida que els seus coneixements o les seves ganes de provar i
d'escriure augmentin.

En aquest cas el p.CONFEGIR permet veure clarament si l'infant ja ha entès
l'escriptura, independentment de les seves destreses grafomotrius, ja que
aquestes no van incloses en l'esforç per escriure: només se'ns il.lustra el que és
bàsic de l'escriptura, la seqüenciació correcta dels diferents signes escrits.

Per problemes en l'escriptura de paraules senzilles

Per aquells casos que l'exercici d'escriure encara és difícil, l'infant aprenent
pot trobar en el p.CONFEGIR un entorn estimulador per elaborar moltes
combinacions de mots i amb més atenció i motivació que en circumstàncies
normals d'aula. I, el fet de veure els dibuixos per la pantalla d'una manera
immediata l'ajudarà a agafar més interès en la feina que fa.

5- MATERIAL PER ALGUNES ACTIVITATS- MATERIAL PER ALGUNES ACTIVITATS

A continuació s'exposen tres exemples d'activitats concretes que es poden dur
a terme amb CONFEGIR.

Aparellar cartrons

La primera activitat, per infants sense cap coneixement lecto-escriptor
(adequada a les classes de P3) consisteix en escriure paraules, copiant-les, per
conèixer-ne el seu sentit.

L'infant té damunt la taula els "cartrons amb paraules escrites" (paraules només
de les làmines 1 i 2) i els "cartrons amb els dibuixos" d'aquestes paraules.
L'exercici consisteix en escollir un dels models escrits i prémer cada una de les
lletres que el formen i amb la seqüència correcta, és clar. Acabada la còpia es
prèmla fletxa i en surt la il.lustració corresponent. D'aquí el nen pot deduir el
significat d'aquell conjunt de lletres. Després de la descoberta es poden anar
aparellant, damunt la taula, cada cartró escrit amb la seva imatge. A la llarga i
intuïtivament, infants amb bones destreses de transferència poden arribar a
copsar el mecanisme lecto-escriptor i a fer algunes relacions so-grafia.

No totes les paraules que es poden formar amb les làmines 1 i 2 es creuen
adequades per aquest exercici ja que les eliminades poden no tenir una relació
semàntica precisa al partir tan sols de la imatge. Es proposa, doncs, l'exercici

amb les paraules: pa, pi, pou, pop, papà, peu, pipí, pipa, ou, pot, pet, pati/patí, petó, pitet, tapa, pota, patata i tió.

Tot el material necessari per aquesta activitat és: làmina 1, làmina 2, disquet, tauleta, cartrons amb paraules i cartrons amb imatges.

Enganxar la imatge

La segona activitat, pot cobrir les mateixes necessitats de l'infant desconexedor del codi escrit però s'augmenta el grau d'esforç, en quantitat de grafies i en nombre de paraules a aparellar: S'hi inclou també la làmina 3. Pot ser un tipus d'exercici apropiat pel curs de P4.

El nen té damunt la taula un dels cinc fulls presentats per aquesta activitat, i les tires de il·lustracions per anar retallant. Caldrà, llavors, repetir la primera paraula a la tauleta -sense saber-ne el seu significat- i descobrir a la pantalla de què es tracta. A continuació es busca la imatge d'entre les tires de dibuixos i es retalla i s'enganxa al costat de la paraula.

Tot el material necessari per aquesta segona activitat és: disquet, tauleta, làmines 1, 2 i 3, fulls preparats per a treballar-hi (5) i tires d'il·lustracions, a més de tisores i pega.

Escriure la paraula

Amb infants que s'han iniciat en la lecto-escriptura i que poden començar a assajar paraules compostes de grafies segures, es proposa un exercici consistent en escriure paraules que són dictades a través del seu dibuix. Ara ja s'utilitzaran totes les làmines del programa. Pot ser una activitat adequada per a grups de P5.

El nen tindrà davant seu un dels tretze fulls possibles per a treballar i, a la tauleta, escriurà la paraula corresponent a cada il·lustració del full. Comprovada la correcció de l'escriptura d'aquella paraula, l'infant tornarà a escriure-la però, ara, al full, al costat de la seva imatge.

Per aquesta activitat tot el material necessari és: disquet, tauleta, les sis làmines, un dels tretze fulls de treball i llapis i goma, és clar.